Poštnina plačana v gotovini

Mariborski Večernik »JUTRA«

Cena 1 Din

Leto V. (XII.). štev. 156 Maribor, torek 14 julija 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon: Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Dr. Miroslav Ploj:

Nemške reparacije in Hooverjeva akcija

Meseca januarja 1930 je konferenca v Haagu sprejela načrt ekspertov (Youngov načrt) od 7. junija 1920 skupno s sporazumom od 20. febr. 1930 in s protokolom od 31. avg. 1929 kot popolno in končnoveljavno ureditev finančnih vprašanj, ki so izhajala iz svetovne vojne. Nemška država je obvezana, da plača Franciji, Angliji, Italiji, Belgiji, Rumuniji, Jugoslaviji, Grški, Portugalski, Japonski, Poljski in Zedinjenim državam Amerike takozvane reparacije, katere so v letu 1930/1931 (1. aprila do 31. marca) znašale 1707.9 milijonov nemških mark in se do leta 1965/1966 stopnjema povišajo na 2428.8 milijonov mark. To je prva 37letna perijoda plačil, katera imajo namen, ne samo zasigurati navedenim državam plačilo obresti in amortizacije vojnih dolgov, glede katerih so Zedinjene države ameriške per saldo edini upnik, ampak tudi povračati saj deloma škode, ki jih po versaillski mirovni pogodbi mora nemška država poravnati.

Toda nemška država mora plačevati reparacije tudi še v perijodi od 1966/67 do 1987/88 in začnejo anuitete s vsoto 1607.7 milijonov mark, ki se do 1980/81 stopnjema zvišajo na 1711.3 milijonov mark, nakar se do konca perijode (1987/88) znižujejo stopnjema do 897.8 milijonov mark.

Plačila v vsej perijodi imajo edino namen, da zasigurajo že omenjenim državam (izvzemši Japonsko, Poljsko in Zedinjene države Amerike) popolno povračilo škode in amortizacijo vojnih dolgov. Dasi Zedinjene države nimajo vojnih dolgov napram drugim državam, dobijo vendarle tudi od l. 1980/81 naprej anuitete v iznosu 40.8 milijonov mark na račun reparacij.

Anuitete se plačujejo — izvzemši vsote, ki odpadejo na dobave v naravi, predvidene za deset let — v tujih valutah in se je obvezala nemška vlada v svrho te določbe ter za splošne svrhe Youngovega načrta, da je in ostane rajhsmarka v smislu § 91 obstoječega zakona o Rajhsbanki zamenljiva v zlatu ali v devizah ter da bo za vse svrhe imela in obdržala novčano pariteto od 1/2790 kilograma feniga zlata, kakor je to predpisano v nemškem novčanem zakonu.

Za redaktorje Youngovega načrta je bilo jasno, da reprezentirajo anuitetna plačila, ki se raztezajo na dobo 59 let, skupno zelo veliko vsoto, da Nemčija vse vsote ne more plačati v zlatu in da tudi pretvoritev v devize lahko povzroči težave kritičnega značaja. Težko je bilo delo za redaktorje Youngovega načrta, določiti ono anuitetno vsoto, ki jo Nemčija mora v vsakem slučaju plačati, glede katere je torej odlog plačila, to je pretvoritev v tujo valuto (transfer) popolnoma izključena.

Vsota, katero mora Nemčija plačati brez vsakršne pravice do odloga, takozvana zavarovana (neodložljiva) anuiteta, znaša 660 milijonov mark in obsega ta znesek tudi plačilo 48 milijonov mark letnega odplačila za nemško državno posojilo od l. 1924.

Od vsega zavarovanega dela anuitete dobi v prvi vrsti Francija 500 milijonov mark, Anglija 55, Italija 42, Japonska 6.6, Portugalska 2.4 in naša država 6 milijonov mark.

Kar se tiče odložljivega (nezavarovanega) dela anuitete, ima nemška država pravico, da po predhodnem obvestilu — 90 dni poprej — odloži za največ dve leti transfer tega dela anuitet popolnoma ali deloma. Predpogoj take zahteve po odlogu je, da obstoji dejansko stanje ogrožanja ekonomskih prilik Nemčije, torej ne samo ogrožanja denarnega stanja.

Toda odlog transfera ne oprošča nemške vlade od vsakršnega plačila. Vlada je marveč obvezana, da vplača odložljivo vsoto v rajhsmarkah na konto banke za mednarodno izravnavanje plačil, ter se te vsote ne vračajo prej, predno ni nemška vlada izvršila plačil v tuji valuti ali devizah.

Izven odloga transfera obstoja tudi še pravica odloga plačil odložljivega dela anuitete. V slučaju, da je odlog transfera postal efektiven, toda samo po poteku enega leta te efektivnosti, ima nemška vlada pravico, da odloži plačila v iznosu 50% odnosnega dela anuitete, katerega transfer je postal v tej dobi odložljiv. Ta odstotek se eventualno lahko tudi še poviša.

Nemška vlada doslej še ni zahtevala odloga transfera. Ni ji bilo potrebno, to zahtevati, ker je predsednik Zedinjenih držav Amerike, Hoover, uvažujoč zelo napeto ekonomsko situacijo v Nemčiji, ki je v izvanredni meri zadolžena Severni Ameriki, prišel s predlogom, ki ne pomeni nič več in nič manj kakor popolni odlog plačanja reparacijskih anuitet za eno leto.

O razvoju te akcije, zlasti v kolikor zadeva Jugoslavijo, pa jutri.

Alarm nemških šovinistov

VESTI DESNIČARSKIH LISTOV V BERLINU O FRANCOSKIH ČETAH OB RENU. — ODREDBA »PRAZNIKOV« ZA BANKE V NEMČIJI. — HENDERSON V PARIZU.

BERLIN, 14. julija. Ker v Franciji danes radi narodnega praznika ne izidejo listi, je kontrola vesti od tam nemogoča. Zato vse z veliko napetostjo pričakuje poročil o konferenci predsednika vlade Lavala z vojnim ministrom Maginotom.

V zvezi s tem pa so nekateri berlinski nacijonalistični listi objavili vesti o koncentraciji francoskih čet ob Reni in hujskajo, češ da bo Francija v sporazumu z ostalimi velesilami Nemčijo zasedla, če bi v splošnem zlomu komunisti skušali proglasiti sovjetsko republiko, kar je verjetno, ali pa če bi nacijonalisti izzvali splošne nemire. V službenih krogih te vesti odločno zanikajo in povdarjajo, da imajo takšna poročila samo namen povečati zmedo in izzvati novo paniko.

BERLIN, 14. julija. Da prepreči nadaljnje rune na banke, je državna vlada izdala odredbo, s katero se uvajajo praznike za denarne zavode. Banke bodo odslej izven nedelj in praznikov tudi ob torkih in sredah zaprte. Tudi je vlada podaljšala zaporo borz v celi Nemčiji do konca tedna.

NEW-YORK, 14. julija. V tukajšnjih finančnih krogih vkljub sklepu upravnega sveta reparacijske banke, da podaljša rediskontni kredit državne banke Nemčiji v iznosu 100 milijonov dolarjev, še vedno smatrajo položaj Nemčije za zelo kritičen. Povdarjajo, da tudi ti novi krediti ne bodo zadostovali, ako se Francija in Anglija ne sporazumeta o pomoči, ki jo Nemčija potrebuje, ako naj ne pogine v bankerotu.

PARIZ, 14. julija. Davi je prispel semkaj angleški zunanji minister Henderson. Imel je dveurni razgovor z Briandom o pomožni akciji za Nemčijo. Ostal bo tu do četrtka in se udeležuje danes slovesnosti povodom narodnega praznika Francije.

Katoličani zapuščajo papeža!

POKLONITEV BIVŠIH POSLANCEV KATOLIŠKE STRANKE IN DUHOVNIKOV MUSSOLINIJU.

RIM, 14. julija. Bivši poslanci katoliške (ljudske) stranke Mattei, Gentili, Carabelle in Serga so poslali Mussoliniju brzojavko, v kateri obnavljajo prisego zvestobe in udanosti fašističnemu režimu, povdarjajoč, da bodo vedno šli z onimi, ki delajo na renesansi Italije, zvesti režimu in fašističnim idea om, ki dopuščajo, da so kot dobri fašisti lahko tudi dobri katoličani.

RIM, 14. julija. Iz Barija poročajo, da je v tamošnje tajništvo fašistične stranke prišla skupina katoliških duhovnikov in izrazila svojo udanost Mussoliniju in režimu. Povdarjali so pri tej priliki, da je zadnja papeževa enciklika pisana v duhu bivšega italijanskega klerikalizma in zato jo obsojajo, ker lahko poslabša razmerje med cerkvo in državo. Fašistični listi seveda pozdravljajo to manifestacijo duhovnikov, ki se ne dajo ostrašiti od vatikanskih groženj.

MEDNARODNA ŠAHOVSKA OLIMPIJADA.

PRAGA, 14. julija. Stanje po prvem kolu: **Jugoslavija**—Madžarska 2 in pol: 1 in pol. Vidmar remiziral s Steinerjem. — Po drugem kolu: Jugoslavija—ČSR 1 in pol:1 in pol. Partija Vidmar—Flohr prekinjena s slabšo pozicijo za Vidmarja. Retti dobil proti Astalošu. Kostić zmagal nad Opočenskim. **Pirc remiziral z dr. Skaluško.** — **Tretje kolo:** Jugoslavija—Francija 2 in pol:pol. **Dr. Vidmar remiziral z dr. Aljehinom.** Astaloš prekinil z Gromerjem. Kostić premagal Sultan Khana, König pa Duchampa. — Danes dopoldne igra Jugoslavija proti Avstriji, popoldne proti Švedski.

MEDNARODNE TELOVADNE TEKME.

PARIZ, 14. julija. Po včeraj izvršeni tekmi v lahki atletiki je položaj sledeči: prvi je Finec, drugi in tretji Čehoslovak, četrti Francoz, peti Italijan, šesti Švicar, sedmi Madžar, osmi Švicar, **deveti Primožič, deseti Štukelj**, enajsti Čehoslovak, **šestnajsti Šumi, sedemnajsti Gregorka, dvajseti Forte.**

ZA ZIMSKO SEZONO NA JADRANU

DUBROVNIK, 14. julija. V Korčuli se je vršila te dni konferenca za propagando zimske sezone na Jadranu. Konferenco je sklicala jadranska hotelska zveza, prisostvovali pa so ji delegati iz Dubrovnika, Splita, Hvara in Korčule. Sklenjeno je bilo, organizirati kolektivno propagando v inozemstvu.

ZMEDE V SUZORJU.

ZAGREB, 14. julija. Še nedavno je bil upokojen bivši generalni ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavcev (Suzorja) v Zagrebu, Milan Glaser, in postavljen na to mesto dr. Arselin. Med tem pa je bil za komisarja Osrednjega urada imenovan Marko Bauer, ki je reaktiviral Milana Glaserja kot generalnega ravnatelja in upokojil dr. Arselina. Minister za socijalno politiko dr. Kostrenčić je to komisarjevo odločbo potrdil. Če so te zmešnjave v interesu zavoda, dvomimo.

SESTANEK ŠPANSKE USTAVODAJNE SKUPŠČINE.

MADRID, 14. julija. Ustavodajni parlament se je sestal sinoči ob 10. v konjušni palači na svojo prvo sejo, na kateri je bil izvoljen predsednik. Prva službena seja je danes.

AVDIJENCA PREDSTAVNIKOV RUMUNSKE KMETSKE STRANKE.

BUKAREŠTA, 14. julija. V javnosti je vzbudilo veliko senzacijo, da je kralj Karol v nedeljo sprejel v avdijenci več politikov narodne kmetske stranke, ki je sedaj v opoziciji. Med drugimi so bili v avdijenci Dobrescu, Emil Haciegan, dr. Tilea, dr. Stjepan Pop Čiču, Bitescu, ki so vsi igrali važne vloge v rumunskem političnem življenju.

Vlom v mesnico.

Na obhodu po svojem okolišu je ugotovil stražnik Pušnar Rafael, da so vdrli neznani zlikovci v mesnico Drofenika Rudolfa na Pohorski cesti št. 5. Tatovi so odtrgali ključavnico in odprli notranja vrata s ponarejenim ključem. Iz mesnice so odnesli kakih 40 kilogramov suhega mesa in raznih klobas ter za 50 dinarjev kovanega drobiža. Po izvršenem činu so zopet zaprli mesnico in obesili na železno kljuko odtrgano ključavnico. Za njimi ni nobenih sledov.

Ljudje, ki so bolni na žolčnih-ledvičnih in kamenih v mehurju ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne **»Franz Josefove« vode.** Možje zdravniške prakse so se prepričali, da je **»Franz Josefova« grenčica** sigurno, skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako, da jo priporočajo tudi pri kilah trebušnih, natrgani danki in hipertrofiji prostate. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Suknje dol!

(Ponižna prošnja.)

Zatopljena v svoje misli se sprehaja dama, otožna, da ne rečem naravnost žalostna v svoji osamelosti. Kar ji pade na tla dragocen robček, ona seveda tega ne opazi in gre dalje. Zgubljen je; kaka žalost za ubožico! — Zatopljen v težke misli se sprehaja gospod, otožen, da ne rečem naravnost melanholičen v svoji osamelosti. Mehko ga ogreva pomladno solnce, milo mu prepevajo drobne ptičke. On pa, srepozroč v tla, nič ne mara za solnce in za ptičke, nič za grenko pomlad. Kar zagleda na tleh robček; pobere ga, aj, kako diši, kar srce mu vztrepeče. Dvigne glavo, ozré se naokrog, tam daleč — morda je — ona? Hiti in hiti, kar mu sapa dopušča in že je ob njej. Pozdravi, jeclja in se opravičuje, pa v izbrano vljudnih besedah vprašuje, ni li morda nje zadela taka in taka nesreča. Dama, vsa presenečena, skrbno in previdno zardi, upré vanj svoje nebeško mile oči in mrmlja neke nepopisno sladke besede o hvaležnosti, gospod se presrečen ponižno brani in — beseda da besedo. Itd.

Prečitavši svojčas to nad vse mično dogodbico, sem ves navdušen za trdno sklenil, da »tista bo moja!«... Od takrat do danes preiskujem samotne poti, zrem v tla, sanjam lepe sanje in iščem — vse zaman. Ah, vsaj enega, pa do danes nisem našel niti enega! Ali le jaz nimam sreče, ali sploh ni več drobnih in izgubljenih robčkov, ali je tista ljubka »nesrečna« sploh že izmrla? Kakorkoli, dejstvo je, da brez konca zaman iščem in sanjam in zvest svoji sveti zaobljubi žalujem in samujem.

Kaj čuda, da so mi vso dušo pretresle mile besede, napisane nedavno pod gornjim naslovom. Narekovalo jih je blago srce, napisala jih je mehka roka, nova iskrica veselja in nade se je vnela v meni: še so plemenita srca na tej trdi zemlji, vsaj eno od njih, o Bog, daj mi najti in spoznati!

Ali je sploh na svetu najti, da jo napiše človeško pero, muko in zasleplienost bolj strahotne tragike kot je ta, da se mi moški, ob najbolj žgoči vročini skrbno zaviti v nadležne suknje prerivamo po zadušljivih ulicah, kavarnah in sprehajališčih? Ni je!

Kako brezmejna si torej moška zakrknjenost, če te nič ne gane, da smo se zasmilili že samim damam, da nam kličejo odločno in ljubeznjivo — saj le one znajo oboje tako lepo združiti —: bodite, moški, že vendar enkrat pametni, pa odložite suknje! Glejte, kako pametne smo mé, ki nas ubogate sicer v vseh stvareh življenja! Ne bojte se starikave mode; me smo z vami in zvesto se bomo borile z vami — za vas. Da, skoro sram me je, da moramo hoditi po pamet v šolo k našim sladko zakletim najhujšim nasprotnicam; toda one pač znajo, učenke Eve, od nekdaj vsako reč tako podati, da se čutiš srečnega, ne užaljenega, če te božajoč malo popraskajo z mehko tačico. Dokažimo torej z dejanji hvaležnost za njih nežno skrbnost!

Žalibog pa plemeniti poziv, kar le daleč in široko vidim, ni rodil niti malega uspeha. Še vedno kot poprej v potu svojega obraza prenašamo po vseh potih breme svoje nespameti. Strahopetci smo. Strašno se bojimo, kaj o nas poreče nevidna gospa »moda«. Sicer jo smešilo v besedah, kot da smo vzvišeni nad njo, dejansko pa prav suženjsko upogibamo pod njo svojo ošabnost in to prav zaradi onih vidnih stvaric, ki nas zdaj same pozivajo k treznosti in pameti, k pameti, ki bi si je izven njihove šole marsikdo sploh ne priboril. Čudna nedoslednost. Nič se ne zgane.

Obupavši nad nami samimi ponižno prosim ves nežni ženski svet, naj vendar stopi še en korak dalje, naj s krepkim dejanjem dokaže, da jim gre naša moška usoda res do srca, ker bi sicer mogli misliti, da s svojo skrbjo za nas ne mislijo resno, česar pa jaz, zaklinjam se, prav gotovo ne mislim resno.

Vse se da enostavno izvesti. Pod vodstvom zvesto poročenih (da se ob njih polomijo zlobni jeziki) se strne »ad hoc« poseben ženski odbor. Njegovi izvršilni organčki, oboroženi z znakom »Suknje dol!«, naj na sprehajališčih, v parku in dr. opozarjajo zakrknjeno gospodo, kako? bi bilo žaljivo učiti njih ljubko iznajdljivost. Sploh je odtod naprej vsaka beseda odveč razen »in tako dalje«. Ali pa se naj za kazen ali za zasluge v kak dobrodelni namen prodajajo lični znaki n. pr. po deset Din v beli barvi pokornim, v črni barvi upornim gospodom in pod. Na tisoče je sredstev, na tisoče načinov; eno pa je potrebno, da se zgodi brez odloga: **rešite nas suknje!**

Če že prednjači Maribor vsestransko, naj ne okleva v tej za moške tako nujni stvari. To le vem: če mi je pričakovati, da me pozove k pameti nežna glavica, izposodim si kožuh in sredi afriške augustove vročine pojdem ž njim na sprehod tam na Aleksandrovki pod vrsto kostanjev. Vse zaradi itd. J. Ka.

Drobiž s Tezna

Društveno delovanje. Na sokolskem letnem telovadišču je posebno po večerih zelo živahno. Ne najdeš tam samo telovadcev, temveč vse one, ki z nasveti in ročnim delom pomagajo, da bo telovadišče do otvoritve urejeno društvu v ponos. Opravljali smo tudi kuluk. Pohvalno bi omenil predvsem naše člane železničarje in tvorniške uslužbence, ki so po težki in naporni službi prišli na delo prostovoljno z lastnim orodjem.

Na predvečer Vidovega dne se je po šestmesečni preizkušni dobi vršil slavnostni sprejem članstva. Po primernem nagovoru br. Lintnerja iz Studencev o pomenu sokolskega znaka se je razvila povorka nad 150 članov in članic s sokolsko godbo z letnega telovadišča po Šolski ulici, Maistrovi ulici in Ptujski cesti nazaj na letno telovadišče. Ta zares lepa manifestacija sokolske ideje je napravila na občane najlepši utis. Kmalu pri nas ne bo družine, kjer bi ne bil vsaj eden član Sokola. Omenim naj še, da imamo družine, kjer so člani Sokola vsi odrasli družinski člani.

Župnega zleta v Mariboru se je udeležil poleg telovadcev celoten odbor. Naš Sokol je imel šotor s pivom in je z dobičkom zadovoljen.

Na letovanje v Logarsko dolino je poslal naš Sokol dva naraščajnika, da se priučita načinu taborenja.

Občinske zadeve. Minuli teden se je otvoril prehod preko železniške proge pri gostilni Felič. Po prošnji občinskega odbora se je končno vendarle ugodilo prizadetemu občinstvu. Naj izrečemo na tem mestu zahvalo direkciji drž. žel. v Ljubljani gradb. oddelek, šefu prog. sekcije v Mariboru gl. kol., našemu načelniku proge g. Koželju, ki sta šla obč. odboru v vsakem oziru tudi pri gradnji ceste z dobrimi nasveti na roko. Sedaj pa je treba urediti še cesto od prehoda do Vodnikove ulice, kar naj bo prva skrb občinskega cestnega odseka.

Sprememba posesti. Gostilno Murko na Ptujski cesti je kupil obče priljubljeni gostilničar g. Pulko in jo prevzame s 1. avgustom. Na novem mestu mu želimo obilo uspeha.

Smrtna kosa. V visoki starosti 83 let je preminul g. Pesek, tast železničarja g. Feliča. Pri pogrebu je svirala naša sokolska godba. Prizadeti rodbini naše sožalje!

Nezgode. Gostilničarka Mila Peklar na Ptujski cesti je skočila iz avtomobila tako nesrečno, da si mora iskati pomoči v bolnici. V nedeljo popoldan pa je padel s konja na vežbališču na Teznu neki vojak, da je obležal v nezavesti. L.—r.

Službeni sedež vršilca dolžnosti kletarskega nadzornika,

katerim je bil za Dravsko banovino že meseca februarja imenovan g. upokojeni ravnatelj mariborske Vinarske in sadjarske šole Andrej Žmavc, je sedaj določen v Ljubljani pri kmetijskem oddelku banske uprave, dočim je bil poprej v Mariboru. V vseh zadevah, ki se tičejo kontrole vina in so urejene z zakonom o vinu odnosno s pravilnikom za izvrševanje zakona o vinu ter drugimi odnosnimi predpisi, se je treba obračati na kmetijski oddelek v Ljubljani.

Mariborski in dnevni drobiž

Ustanovitev Sokola in streljačke družine v Svečini

V nedeljo so se sestali svečinski fantje in možje v prostorni dvorani ljudske šole, da ustanove tudi na tej izpostavljeni severni postojanki naše meje sokolsko gnezdo in streljačko trdnjavo. Vsa pripravljalna dela sta izvršila z veliko vnemo in požrtvovalnostjo znana narodna delavca pos. in trgovec Arh Matija in šol. upravitelj Berce Josip.

Ustanovnemu občnemu zboru Sokola v Svečini so prisostvovali tudi starosta mariborske sokolske župe dr. Gorišek, ki je v jedrnatih besedah obrazložil ideologijo Sokolstva ter pozval naše fantje, naj se v kar največjem številu oklenejo te naše prve vitežke organizacije. Za njim je govoril o organizacijskem delu dr. Irgolič, o splošnih smernicah sokolskega dela pa šolski nadzornik Tomažič. Občni zbor, s katerega so bile odposlane tudi brzojavke prestolonasledniku Petru in I. podstarosti Ganglu, je pozdravil tudi srezki načelnik dr. Ipavic, ki je izrazil svoje veselje nad tem, da se je pričelo Sokolstvo širiti tako intenzivno v njegovem srezu.

Končno je bil izvoljen odbor novoosnovanega društva, ki mu načeluje kot starosta Šerbinek Ivan, posestnik in član banskega sveta. V odboru pa so: podstarosta trgovec Arh Matija, tajnik šolski upravitelj Berce Josip, gospodar Paskolo Jože, prosvetar Šerbinek Franjo, načelnik finančni podpreglednik Pelanec Franc, načelnica učiteljica Jarinec Emilija, arhivar starešina finančne kontrole Vreže Franc, ostali odborniki pa so posestniki Trobaš Karel, Ferlinc Josip in Cilenšek Jurij.

Po občnem zboru Sokola se je vršila po govorih delegatov mariborskega oblastnega odbora strelskih družin ustanovitev strelske družine Svečina. Govorili so podpolkovnik Petelin Miro, kapetan Grabrič Andjelko in Slavko Reja. Soglasno je bila sprejeta tudi udanostna brzojavka kralju in pozdravna glavnemu odboru streljačkih družin. V odbor nove strelske družine so bili izvoljeni kot predsednik župan iz Plača Kren Alojz, kot podpredsednik Gamser Ivan, tajnik Berce Josip, blagajnik in gospodar Paskolo Alojz, nastavnik Kotnik Franjo in odborniki Zöhrer Jože, Ferk Jože, Elšnik Lojze, Jarc Leopold in Ferk Tone.

Razpisana je služba

pogodbenega poštarja v Sv. Lovrencu na Dr. polju. Prošnje na poštno direkcijo v Ljubljani do 31. t. m.

Mestno kopališče

bo od 20. t. m. radi snaženja parnega kotla zaprto za 14 dni.

Higijena v javnih lokalih

mariborskega mesta je na mnogih mestih pod kritiko in škodujejo takšne prilike vsemu gostilničarskemu stanu in naravno zlasti našemu tujskemu prometu. Merodajne oblasti naj bi od časa do časa odredile nenapovedane preglede raznih lokalov. Raje nekaj »pajzelnov« manj, nego da trpi celota!

Svarilo.

Kljub tozadevnim svarilom se še vedno opazuje, da se obešajo otroci med vožnjo na priklopne vozove mestnih traktorjev, s posebnim veseljem pa na avtoškropilnike. Pri tem vozilu zaposleno osobje ne more vsakega posameznega slučaja opaziti in otrok svariti, vsled česar se lahko pripetijo večje nesreče. Starši in vzgojitelji, ki so odgovorni za svoje otroke, se tem potom ponovno opozarjajo, da poučijo otroke o nevarnosti obešanja na motorna vozila med vožnjo. Ako to ponovno opozorilo ne bo imelo zaželjenega uspeha, bo mestno načelstvo mariborsko prisiljeno ukreniti potrebno, da se uvede kazensko postopanje proti staršem oz. vzgojiteljem radi nezadostnega nadziranja otrok.

V navzočnosti matere se je zabodel s kuhinjskim nožem 30letni tesar Ludvik Rivec v Sv. Petru pri Mariboru. Mati mu je obupno branila, vendar je bila vsa njena borba zaman. Rivec je zamahnil, si prerezal žilo odvodnico in izdihnil v materinem naročju.

Maturanti mariborskega učiteljišča iz l. 1880, 1881 in 1882

obhajajo letos svoj spominski družabni sestanek dne 8. in 9. avgusta v Laškem pri Celju. Letnik 1881 slavi obenem svojo 50-letnico mature.

Od 22 slovenskih maturantov še žive v pokoju: Jug Vinko, nadučitelj v Mariboru; Kaučič Matej, nadučitelj, Studenci pri Mariboru; Levstik Miloš, učitelj v Celju; Megla Franjo, nadučitelj, Sv. Lenart pri Veliki Nedelji; Porekar Anton, nadučitelj v Mariboru; Runovc Martin, šolski vodja v Slovenjgradcu, Smolnikar Ivan, šolski upravitelj v Šoštanju in Vabič Franc, nadučitelj v Mariboru.

Od tovarišev iz l. 1880 je izmed 24 slov. maturantov še živečih 5 in sicer: Črnko Jernej, nadučitelj v Jarenini; Kristl Alojz, učitelj pri sv. Barbari pri Mariboru; Križ Anton, nadučitelj v Mariboru; Skaza Franc, nadučitelj v Velenju; Škrjanc Srečko, nadučitelj v Sv. Rupertu v Sl. g.; Vauhnik Miha, nadučitelj v Sv. Jakobu v Sl. g.; Vogrinec Ant., nadučitelj v Sv. Antonu v Sl. g.; Zabukošek Anton, učitelj v Sv. Lenartu v Sl. g.; in Zdolšek Martin, učitelj na Polzeli v Sav. dolini.

Vsi navedeni so v zasluženem pokoju. Ti letniki se zbirajo že od l. 1922 vsako leto v drugem kraju naše ožje domovine na prijateljske sestanke, da gojijo še naprej tovarištvo, skromno družabnost, si pogledajo v oči in segajo zvesti drug drugemu — morebiti zadnjikrat — v roke.

Od lanskega sestanka v Rogaški Slatini so žalibog nepričakovano odšli v večnost tovariši: Kocbek Fran, Cugmus Josip, Kit Ivan, Zotter Ivan in Majcen Martin. Mir njihovemu pepelu! Slava njim! rn.

Onemogel je

na Meliski cesti 16letni delavec Zavec Ivan iz Zgornjega Dupleka. Mladenič se je vračal domov iz javne bolnice. Prepeljali so ga znova z rešilnim avtomobilom v bolnico.

Karambol dveh kolesarjev.

Ko sta vozila podnarednik 45. polka, Miličevič Dragoljub in čevljar Polič Franc iz Št. Jurja v Slovenskih goricah preko vogala Črtomirove in Studeniške ulice, sta tako nerodno manevrirala, da sta trčila skupaj. Oba sta padla na tla in ostala nepoškodovana. Precej pa se je pokvarilo Poličevo kolo. Po trčenju sta se pričela kolesarja glasno prepirati, dokler nista bila odvedena na policijsko stražnico.

Velik novi tvorniški dimnik

tekstilne tovarne Schonsky in drug raste vidoma iz tal. Delo vodi neki češki mojster, ki je zgradil že večje število tovarniških dimnikov v raznih državah. — Z nič manjšo naglico raste nova železobetonska palača Hranilnice dravske banovine v Gosposki ulici, ki bo pravi okras Maribora. — Popolni dovršitvi se bliža tudi palača Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, kjer končuje o poslednja fasadna dela.

Nočni napad na Pristanu.

Sinoči po polnoči je neki neznanec napadel na Pristanu mladega krošnjarja Mijo A. Pušiča in mu vzel telovnik, katerega je radi soparice nosil na levi roki. V telovniku, ki ima tudi notranje žepe, je imel listnico z nekaj denarja in osebnimi dokumenti. Napadalec je izginil s plenom v noč. Napadeni Pušič poziva storilca, da mu vrne vsaj dokumente na policijo in sicer proti nagradi, denar si pa naj pridrži. — Tudi so naprošeni morebitni očividci dogodka, da se javijo kot priče.

Prvo grozdje

se je danes na trgu prodajalo po Din 32 do 40 za kg.

Tatvine koles.

Iz tradicijonalnega Eldorada mariborskih kolesarskih tatov — veže okrožnega sodišča v Marijini ulici — je odpeljal neznan tat 1800 dinarjev vredno kolo posestnika Ritonje Martina iz Metave pri Sv. Petru. — Čevljarskemu mojstru Guselju Avgustu pa je nekdo sunil izpred gostilne Laufer na Pohorski cesti črno pleskano kolo znamke »Orion«, vredno 1800 Din.

Žena v borbi z zločinci

MAUD WEST — SLOVEČA LONDONSKA DETEKTIVKA.

Borba z zločinci je bila do poslednjih časov prihranjena možem. Osamosvojitev žena na vseh poljih pa je pustila sledove celo na polju detektivstva. Tako je zaslovela v Londonu posebno mojstrska detektivinja Maud West, ki ima poseben dar za preoblačenje. Navadno nastopa v moški obleki ter je oborožena do zob. Orožja pa nima samo zavoljo lepšega, temveč ga zna tudi prav dobro uporabljati. Po mnenju strokovnjakov je v tem celo tako izvežbana, kakor najboljši mojstri Scotland Yarda.

Maud West je zelo čedno dekle, visoke vitke postave, temnih kodrastih las in velikih modrih oči. V njenem oddelku dela sporazumno z njo in pod njenim vodstvom večje število policijskih agentov. Organizirala je izborno poročevalsko službo o delovanju in gibanju londonskega podzemskega sveta, ki v mnogočem prekaša celo uradno. Polje njenega delovanja je neizmerno prostrano, ker se kreta pravtako uspešno med ženskimi, kakor moškimi zločinci. Kadar se ji ne posreči prijeti kakega opasnega moža v moški obleki, bliskovito spremeni svojo masko ter se prelevi navadno v pocestno deklico ali pa elegantno kokoto. V tej ulogi je prijela že marsikaterega težkega tička, ki se je že dolgo izmikal roki pravice. Včasih nastopi tudi kot mlad kavalir ter se giblje v tej maski po raznih barih, kjer prisluškuje pogovorom raznih sumljivih gospodov pri sodi, pomešani z žganjem. Nekoč je v taki vlogi nastopila kot prijatelj neke deklice, ki je bila ljubica zelo opasnega izsiljevalca. Deklica se je zaljubila v preoblečeno Maud West in jo povabila, naj pride v njeno stanovanje, kjer ji bo dala dokaz svoje naklonjenosti. Pri tem so padla v roke mojstrske detektivke razna izsiljevalna pisma, ki jih je hranila v njo zaljubljena deklica po naročilu svojega prijatelja.

Posebno izvežbana pa je v pobijanju prepovedanega trgovanja s kokainom in mamili. Dobro je poučena o vseh zvijačah teh opasnih trgovcev ter je rešila iz njihovih krempljev marsikatero nič hudega slutečo žrtev, ki bi postala v kratkem popolnoma odvisna od njih. Precej časa je bila celo v tesnih prijateljskih odnošajih s kraljem londonskih tihotapcev kokaina, Kitajcem Brilbianom Changom. Mož ni imel niti pojma o pravem poklicu lepe prijateljice in ni bil malo razočaran, ko je videl, da mu je prekrižala vse trgovsko poslovanje ter ga spravila za železne rešetke.

Pri nekem drugem slučaju se ji je posrečilo iztrgati iz rok tihotapcev mamil hčerko neke zelo ugledne londonske družine. Postala je že strastna kokainistka in sicer iz nekega verskega prepričanja, ki ga ji je potrjevala neka stara dama. Maud West je priredila na svojem stanovanju posebni kokainski večer, na katerega je povabila tudi mlado, duševno in telesno že nadvse razkrojeno deklico. Tu se ji je posrečilo razkrinkati bogaboječo staro damo kot eno najbolj opasnih kokainskih tihotapk ter uveriti zapeljano deklico, da je bila le slepo sredstvo za tihotapce z mamili. Stara tihotapka je po razkritju poskušala pobegniti, kar pa je preprečila hrabra Maud West z revolverjem v roki.

Most samomorilcev v Los Angelesu

Čez globok prepad Arroys Seco v Pasadeni, krasnem vrtnem mestu milijonarske četrti v Los Angelesu, je zgrajen krasen most. Ta most je priljubljen vsem onim, ki si hočejo s skokom v globočino končati življenje. V minolem letu se je nič manj ko 32 oseb odločilo za smrtni skok. Ne mine skoro teden brez kakega slučaja samomora obupancev. Zato se je sedaj pasadenska policija odločila, da bo na obeh koncih mosta postavila posebne policijske straže, ki bodo pazile na sumljive osebe.

O mostu samomorilcev v Los Angelesu poroča Friderik L. Hoffmann v svoji statistiki samomorov za l. 1930., objavljeni v časopisu njujorških zavarovalnic, »Spectatorju«. Po njegovem mnenju je samomorilska manija za Zedinjene države »socijalni problem prvega reda«. Število samomorov v l. 1930 ceni Hoffmann na 18 do 20 tisoč. V l. 1900 je odpadlo na 100.000 prebivalcev ameriških mest 15 samomorov, danes jih je že nad 20. Med 20 največjimi mesti ameriškimi je New York na prvem mestu i glede absolutnega i glede relativnega števila samomorilcev. Perspektiva v bodočnost je še bolj žalostna, kajti gotovo je, da bo v l. 1931 zbog težke gospodarske krize število samomorov še naraslo.

Nenavaden ženski klub

V Parizu obstoja ženski klub, ki je morda edinstven na vsem svetu. Svrha kluba, kakor tudi njega članice so neka posebnost. Članice kluba, ki jih šteje triindvajset, pod naslovom »Lepe prepelice«, se sestajajo enkrat na mesec v najfinejši restavraciji Pariza. Pristop moškim je na te sestanke najstrožje zabranjen. Edina svrha sestankov je, gojiti umetnost dobre kuhinje. Jedila, ki pridejo ob teh sestankih na mizo, so najbolj izbrana. Klub nima ne predsednika ne tajnika, tudi nikakih drugih funkcijonarjev, edino damo, ki naroča jedila. Dolžnost te dame je, da sestavi jedilni list. Ker pa so vse članice kluba veliki gurmani, ni ta dolžnost lahka, zlasti še, ker so vse članice naravnost umetnice v kuhanju in sestavljanju jedil. V klubu so princesa Murat, Lucia Delarn-Mardrus, Marion Gilbert, Gabriela Reval, Aurora Sand in druge pariške pisateljice.

Krvav pretep za cerkvene sedeže

Nenavaden dogodek se je pred kratkim vršil v grško-katoliški cerkvi mesteca Beresznice Schacheckie na Češkem. V cerkvi so bili razdeljeni prostori. Bogati posestniki so imeli posebne sedeže na desni strani, dočim so imeli kmetje oddeljene sedeže na levi strani. Odkar je bila cerkev sezidana, so imeli premožnejši sloji pravico zasesti desno stran cerkve, dokler se kmetje niso zbunili in zasedli med službo božjo tudi desno stran cerkve. Med strankama se je začel prepir, ki je prešel v krvav pretep. Pretepači so se poslužili klopi in svečnikov. Končno se je vmešala policija ter stranki razdvojila. Mnogo teh »božjih bojevnikov« je odneslo nevarne poškodbe in so jih morali odpeljati v bolnico.

Koliko je na svetu frančiškanov?

V Acta Ordinis F. M. je bila objavljena najnovejša statistika razširjenega reda frančiškanov. Po tej statistiki je štel red koncem l. 1930 v celem 24.327 članov v 1910 samostanih, razdeljenih na 103 province. Tekom l. 1930 je vstopilo v red 777 novih članov, 9871 je duhovnikov, 4935 klerikov, ostali so lajiki.

Zemlja se pogreza.

Na grškem otoku Loykas se je pogreznila ogromna množina zemlje v morje. Plaz je imel 1.5 km dolžine in 1 km širine. Na kosu zemlje so bili lepi nasadi oljk in polja drugih južnih pridelkov. Ljudi sicer niso pogrešali, ali škoda je zelo velika. Domnevajo pa, da so povzročili to vulkani, ki jih je v Grčiji zelo mnogo.

Ima načrte.

— Imate že kakšne načrte za bodočnost — vpraša dobrosrčna dama kaznjenca, ki bo kmalu odsedel.

= I seveda, milostna gospa, imam načrte ene pošte in treh bank.

Nepotrebno delo.

Mož (ki je pravkar prečital knjigo o čudesih prirode): Priroda je čudovita. Kadar čitam knjigo, kakor je ta, šele vidim, kako majhen je človek...

Žena: Prosim te, zakaj moraš čitati 400 strani dolgo knjigo. Jaz vedno pridem do istega spoznanja, čim pogledam Tebe...

Sokolstvo

Sokolsko slavje v Št. Ilju

Prejšnja nedelja 5. t. m. je bil praznik za naše Sokole in sokolsko misleče domačine. Vlak iz Maribora je prišel pojačen in z natrpanimi vagoni Mariborčanov. Na kolodvoru je pričakovalo goste vse polno domačega občinstva, člani, članice in deca. Godba »Lira« iz Krčevine je igrala v pozdrav gostom. Po kratkem pozdravu staroste, br. Sfiligoja, se je formiral sprevod v Št. Ilj, ki je bil ves v zastavah, kakor na velik praznik — saj je tudi bil narodni sokolski obmejni praznik! Pri Slov. domu je na goste in domačine deževalo cvetja v pozdrav. Pred gostilno br. staroste se je sprevod zaustavil. Starosta je s posebnim zadovoljstvom povdarjal, da se je tudi v Št. Ilju močno zasidrala sokolska ideja. Nato krepki »Zdravo« in odkorakali smo vsi na prostor, h kolodvoru, na travnik br. Jelenka, ki ga je odstopil, kakor lani, brezplačno.

Najprej je zapel naš vsem dobro znani »Jadran« nekaj vzpodbudnih pesmi. Razveseljeval nas je tudi po telovadbi do odhoda vlaka na veseličnem prostoru.

Nato se je začela telovadba pod vodstvom nač. br. Šeška. Nastopila je moška in ženska deca skupno. Prav ljubko in čedno so mladi Sokoliči(ce) izvajali svoje vaje. Za njimi so prišle domače članice, pomnožene s sestrami iz Maribora, ter izvajale baletne in valovite vaje brezhibno. Tudi ženski naraščaj in moški iz Maribora je zadivil s svojimi vajami na štetje vse prisotne. Domači člani, dve vrsti, ste nastopili na drogu in bradlji in pokazali, da so se tudi tu nekaj naučili. Med njimi je nekaj prav ambicijoznih ter so želi za svoja prva izvajanja — aplavze. Reči treba: vsi so dobro delali. Moški naraščaj iz Maribora na drogu je bil burno aplavdiran. Od teh bo gotovo kateri še — »mednarodnik«. Za zaključek so nastopili člani s svojimi precej težkimi vajami, ki so jih tudi dobro izvajali. Deca nas je s svojimi telovadnimi igrami tudi razveselila, da smo se prav od srca nasmejali.

Med izvajanjem vaj in v odmorih je neutruljivo svirala že omenjena godba »Lira« iz Krčevine, katero priporočamo tudi drugim br. društvom.

Občinstva, posebno domačega, je bilo mnogo, ter je videlo, kaj se v telovadnici dela. Zastopan je bil tudi Sokol v kroju iz Studencev. Manjkal ni tudi naš vrli župni starosta br. dr. Gorišek in vladni svetnik dr. Ipavic.

Po končani telovadbi je občinstvo zasedlo prostore pri br. Dimniku. Tam je bila prosta zabava in srečolov, kjer je prišel gotovo vsakdo na svoj račun.

Tem potem se prav iskreno zahvaljujemo tudi vsem onim, ki so darovali za srečolov in pecivo ter drugo, da tudi gmotni uspeh ni zaostal za moralnim. Upamo, da so vsi gostje in bratje (sestre) iz Maribora in drugod odnesli dobre spomine od nas, kakor tudi mi dobro voljo za bodočnost. Vsem sokolski obmejni Zdravo!

Sokolsko društvo v Hočah

je imelo v nedeljo, 12. t. m. v gosteh igralce v odbojki iz Sokolskega društva Maribor III. Igra je končala v razmerju 2:0 v prid Hočam, kar je vsekakor lep uspeh proti močnemu moštvu Mariborčanov. Prihodnjo nedeljo bodo prišli v Hoče igralci v odbojki Sokolskega društva Slov. Bistrica, nakar bodo šli naši na prijateljsko tekmovanje v Slov. Konjice.

Sport

Graški SK Sturm v Mariboru.

V soboto, dne 18. t. m. gostuje po daljšem presledku SK Sturm iz Gradca v Mariboru ter bo odigral proti SK Rapidu prijateljsko tekmo.

Tekmovanje za državno nogometno prvenstvo

se v nedeljo, dne 19. t. m. nadaljuje. Program prihodnje nedelje je sledeči: v Ljubljani Ilirija:Hajduk, v Zagrebu Concordia:Primorje, v Skoplju Jug:BSK, v Beogradu Soko:Jugoslavija, v Sarajevu Sašk:Slavia, v Vel. Bečkereku Obilič: Mačva, v Novem Sadu Vojvodina:PSK, v Osijeku Slavija:Bačka in v Subotici Sand:Gradjanski.

SK Železničar

nam glede včerajšnjega poročila o tekmi SK Železničar:SK Celje v Celju sporoča, da se je v nedeljo publika precej dostojno obnašala in da je sodnik g. Wagner, ki je v drugem polčasu sodil, bil korekten.

Koželuh:Hunter.

V Forest Hillu je zmagal Karel Koželuh v tekmovanju za prvenstvo USA nad Hunterjem s 3:6, 6:3, 6:2, 6:2.

Ali je zrnata kava škodljiva?

Vprašanje je sicer zgolj zdravniško in znanstveno, vendar pa se je nedavno bavilo z njim nemško sodišče od najnižje do najvišje instance. Pred več meseci je velika berlinska tvrdka, ki izvaja trgovino s kavo, izdala letake, v katerih je med drugim trdila, da je »kava s kofeinom — kakor veda dokazuje — pijača, ki je povsem neškodljiva za mlado in staro, ne škoduje srcu, ne živcem, ne povzroča nespečnosti in navala krvi v glavo ter da je »popolnoma naravna kava zdrava pijača, ki podaljšuje življenje«.

S to reklamo se je čutila prizadeto »Akcijska družba za kavne nadomestke« in obtožila berlinsko tvrdko radi nepoštene konkurence, ker se poslužuje lažnive reklame. V tožbi je zahtevala zaplembo letakov, češ da je trditev, da kava, v kateri je kofein, ni škodljiva, brezvesten bluff. Prvo in drugo sodišče v Berlinu ste tožbi ugodili in odredili zaplembo letakov, češ da se z njimi dela reklama, ki nasprotuje dobrim običajem. Obsojena tvrdka pa se je pritožila na najvišje državno sodišče in v svojem prizivu dokazovala, da trditev o neškodljivosti zrnate kave ni nikakšen bluff in ne kršenje dobrih običajev, temveč da odgovarja dokazanim izkušnjam. Milijoni ljudi pijejo dan za dnem zrnato kavo, ne da bi njih zdravje trpelo le najmanjšo škodo.

Državno sodišče se je pridružilo tej argumentaciji, ki se opira na življenske izkušnje, in je tožbo konkurenčne tvrdke zavrglo.

Reklama je zahteva časa

Da se odpomore pomanjkanju reklamnih strokovnjakov, so sklenili v Berlinu otvoriti javno šolo za reklamo, kjer bi se mladi ljudje sistematsko vzgajali za svoj poznejši poklic. Učni načrt tega zavoda je zelo obširen. Poleg teoretskih tečajev za privabljanje čim večjega števila odjemalcev so še tečaji za industrijsko reklamo, za časopisje in drugo. Obenem se učijo gojenci tudi risanja, barvanja, dekoriranja in kalkulacije. Splošne kurze mora obiskovati vsak gojenec. Potem se posamezni špecializirajo na svojo stroko. Ta se posveti veletrgovini, drugi industriji, tretji zopet za moderno trgovsko hišo. Tudi oddelki za časopisno reklamo in dekoracijo izložb v zavodu. Časopisna reklama se goji v obširnem obsegu. Saj je ona tista, ki pomore trgovcu k velikemu obratu. Druga polovica pouka se začenja z praktičnimi vajami. Učencu dajo izložbo, katero mora v gotovem času primerno dekorirati. Učenec in učitelj ugotovita potem, če je dekoracija uspela. Sledijo primerne reklamne vaje. Takšni izpiti seveda niso lahki. Gojenci se s tem pripravljajo na službo, ki ima veliko odgovornost: na strokovnjaka reklame.

Kozje mleko kot prehrana.

Kozje mleko vsebuje razne alkalije, dočim povzroča kravje mleko kisline. Kozje mleko se prebavi v 30 minutah, dočim je treba za isto množino kravjega mleka 2 uri, da se ga popolnoma prebavi. Kozje mleko vsebuje železo, kravje mleko ne. Kozje mleko lahko reši večkrat nebogljenčku življenje. Zato ne vihajmo nosu, če govorimo o kozjem mleku.

Kaj je abstinent?

Sinček: Oče, kaj je to abstinent?

Oče: To je človek, ki pije pivo in vino samo do...

M. Zevaccos

V senci jezuita

Zgodovinski roman. 156

Ni ji šlo v glavo, kako je dosegla ta zaželjeni cilj s tolikšno lahkoto.

Ihtela je tiho, ne misleč na to, da bi si otrla oči. Celo uro je stala tam, plakala in gledala.

Z nekakšno plahostjo je stopila v mesto, s plahostjo, ki je delala njene korake rahle, kakor, kadar je stopila po zimi v Parizu v cerkev, iščoč zavetja pred mrazom in snegom.

Nekaj trenutkov nato je dospela do gradu. Grad se ji je zazdel kakor bajna palača, v kakršnih prebivajo vile.

»O Bog, kako je krasno!« je zamrmrala z globokim in odkritim občudovanjem.

Počasi se je približala ograji kakor da jo vleče neodoljiva hipnotična sila.

»Izgubi se!« je kriknil zdajci arkebuzir. »Izgubi se, baba, sicer te ustrelim!«

XXVIII.

Margentinina hči.

Pustili smo Franca I. v trenutku, ko se je vrnil v svoje stanovanje, ogledavši si vse straže, razpostavljene okrog gradu.

Nad srečanjem z Manfredom in Lantnéjem je bil kralj pozabil nenavadno noč, ki jo je preživel poleg Magdalene Feronove, noč ljubezni in sovraštva, ki se je končala s tragično sliko Ivana Siromaka, kako se je zgrudil v mlaki krvi z razparanim grlom.

Vse te reči so se naravno obnovile v Francovem spominu v tistem trenutku, ko se mu je zazdelo, da je ukrenjeno zadostno vse, kar je zahtevala previdnost spričo navzočnosti obeh rokovnjačev.

»La Šarenjre, ali si utrujen?« je vprašal svojega tovariša.

»Da, Veličanstvo, ako gre zame; ne, ako gre za službo Vašega Veličanstva.«

»No torej, ali nisi truden,« je rekel kralj, kakor da je slišal samo drugi del odgovora, »vzemi si oboroženo spremstvo in preišči hišo, pred vrati, skozi katere si me pustil nocoj. Aretiraj vsakogar, ki ga najdeš v tej hiši.«

»Tudi če bi našel žensko?«

»Če najdeš žensko, še prav posebno.«

»La Šatenjre, ali si utrujen?« je vprašal svojega vek, ki mu ga je bil naložil kraljevski pajdaš, in to ravno v trenutku, ko se mu je hotelo najbolj spati.

Franc I. je bil vse prej kakor zaspan, dasi so pričale njegove oči z zardelimi trepalnicami in njegova bleda lica o resnični utrujenosti.

Bodi si tako ali tako, kralj ni ukrenil ničesar, da se spravi spat.

Basinjak mu je pomagal samo, da se je preoblekel.

Nato je ukazal Franc I. svojemu komorniku, naj da obvestiti mlado vojvodinjo Fontenbloško, da jo namerja posetiti, in velel, da naj ga puste samega.

Kakor je bila njegova navada, kadar ga je kaj hudo nejevoljilo, je začel dirjati razburjeno semtertja.

Nato se je ustavil zdajci pred velikim ogledalom, kjer se je lahko videl od glave do nog.

Ogledovati se z veliko pozornostjo, je bila tudi ena izmed njegovih navad; koketen sicer ni bil tako, a rad se je prepričal, da je še zmerom trden in da ne peša.

Ogledalo mu je pokazalo sliko močnega moža, atleta s širokimi, masivnimi ramami in silnimi, mišičastimi nogami; nehote se je nasmehnil.

Bil je v resnici korenjak, ne orjak, pač pa to, kar imenujemo v naših časih lepega moža. Življenje v taboriščih, silne telesne vaje, vojna sama — vse to je bilo vtisnilo njegovemu nastopu nekaj divjega in surovega; vse črte njegove postave so se ujemale v neutajljivi nasilnosti, njegova silhueta je bila prava bojevniška podoba srditega samca težkih oblik; v blestečem jeklenem oklepu in čeladi z visoko perjanico, sedeč na orjaškem konju, ki je bil takisto ves v železju, je moral delati resnično grozen vtis na svoje sodobnike ter buditi v ženskah občudovanje, kakršno goje po navadi do vsake sirovine, ki se rada bije in goni. Vse, kar je bilo v njem divjega in sirovega, pa je znatno milila skrb, ki jo je posvečal svoji zunanjosti; naravnost oboževal je svoje roke, izkušaje jih ohraniti vedno bele — kar je bilo prav redka stvar med gospodo onega časa, o katerem nam sporočajo zgodovinarji, da je bil najpogostejši in najvsiljivejši parfum nežnega spola v dvornih krogih — smrad po telesni nesnagi! Sila mnogo časa je posvečal vsekaterim podrobnostim svoje toalete, in Basinjaka si je bil vzel samo zato, ker je znal ta komornik česati brado in lase kakor nihče drugi.

Ko je tako ugotovil, da vsaj po zunanjosti še vedno lahko velja za prvega plemiča v svojem kraljestvu, je Franc I. pogledal svoj obraz še nekoliko pozorneje.

In zdajci je izginil njegov smehljaj.

Na obrazu so se množili znaki prenagle starosti. Velike, globoke brazde so mu orale čelo; lici sta se bili obesili; in z grozo je spoznal, da mu zadnji mesec res sivi brada in lasje. Trepalnice so se mu robile rdeče, in pogled se je kalil.

»Izgubljen sem!« je zamrmral Franc I. in se spustil v naslanjač. »Izgubljen sem... in nič me ne more oteti. Rable se mi je zaklel, da mi najde zdravilo, toda Rable je izginil. Strahopetnež in podlež, kakor vsi njegovi tovariši, me je zapustil prav po izdajalsko... prelomil je svojo prisego...«

Kralj si ni hotel priznati, da je tudi on prelomil svojo prisego s tem, da je sam dal usmrtiti Doleta, dasi je bil prisegel, da ga hoče oteti.

Sicer pa ni dvoma, da bi bil pritekel Rable brez odlašanja nazaj iz Italije, kamor se je bil skril pred kraljem in Lojolo, samo če bi bil izvedel resnico.

Toda Rablelu je bilo neznano, da se je Diana Poatješka polastila pisma, ki ga je bil pisal Francu I., in zdravila, ki mu ga je bil pripravil.

»Izročiti se kateremu izmed ranocelnikov, ki me obdajajo,« je godrnjal kralj, »bi ne pomenilo nič drugega, kakor pospešiti svojo smrt. V vsem mojem kraljestvu je bil samo eden resnično zmožen oteti me, pa še ta je pobegnil! Kakor vse kaže, sem izgubljen... Oh, biti kralj in ne moči ničesar! Poveljevati vojnikom, razpolagati z vsem narodom po svoji volji, razvneti krvavo vojno, kadar se mi ljubi, poditi škadrone v smrt, uklanjati z mahljajem svoje roke milijone bitij, ki trepečejo v mojem pogledu — sam pa biti poražen po ženski!«

Ob tej besedi se je spomnil noči, ki jo je bil pravkar preljubil v objemu Magdalene Feronove, in val krvi mu je zalil obraz.

Takoj nato pa je sovraštvo premagalo poželjenje in zamrmral je:

»Samo, če jo najde La Šatenjre! Tristo hudičev, to se razume, da mora ona pred mano v pekel!...«

In spet ga je streslo, ko je slišal svojo zadnjo besedo.

»Pekel!« je dejal sam pri sebi. »Da, da, to me čaka!«

In kakor v nagli prikazni je zagledal strahote bratov, očetov in soprogov, ki so morali umreti v Bastilji, ker so bili napoti njegovim ljubavnim nasladam...

Ta slika je bila tako mogočna, in njegova domišlija je izzvala grozeče prikaze v tako jasnih barvah, da je kriknil in planil kvišku, roko na ročniku svojega bodala...

Po malem pa se je pomiril: bil je sam.

Zopet se je napotil besno semtertja po sobi, godrnjaje sam pri sebi:

»Izgubljen in obsojen, naj bom! Če sem obsojen, moram vsaj zaslužiti svoje pogubljenje... Zadušil bom vse pomisleke, ki so me omamljali, vse glasove, ki so vznemirjali moje srce. Ostane mi morda še leto dni... ali vsaj šest mesecev... Preživeti hočem te dni, te ure, te minute... živeti hočem goreče, vroče, ne da izgubim le en hip... umreti hočem nasičen z naslado, v krčih pohote... Eh, smrt božja, lepa bo moja smrt in vredna mene!«

Zdaj je divjal semtertja kakor besna zver.

»Pomisleki?« je nadaljeval, skomizgaje s svojimi širokimi ramami. »Mari je gotovo, da je ona moja hči? Samo zato, ker je tista nora baba slučajno zinila besedo... Meni ni prav nič znanega ali je moja hči, ali ni!... In potem... nazadnje, če bi prav bila! Ali ni rekla hudičevka, pri kateri sem spal nocoj, ko me je zastrupila do kraja, da me čaka pekel! Čemu naj se obotavljam?... Pogubljen naj že bom, a njej se ne odrečem nikoli!... Oh, ta neomadeževana čistost, ta bela lilija, ta mila nedolžnost, vse to je obljubljeno delirju mojega smrtnega boja!

Umreti! Čutiti, kako zapada to krepko telo po malem ostudni gnilobi, videti, kako mi razjeda strašno zlo, noge, roke in prsi... čutiti, kako mi trohni srce, dokler ne prestane utripati... Da, da, vse to postane resničnost... Kaj pravim? To je že zdaj strašna resničnost... Toda, ker poginjam jaz, naj pogine z mano vred neomadeževana čistost, in naj se mol smrtni boj vsaj razgreje in osveži ob dotikljaju te čistosti... Umreti... oh, umreti... obupanemu, razjedenemu po strašnem volku... toda umreti v naročju Žilete!...«

Tako se je oklepala kraljeva misel treh reči, držečih se tesno druga druge:

Magdalene, ki je bila vzrok njegove bolezni, bolezni same, Žilete.

Proti bolezni ni mogel storiti ničesar več; vedel je, da mu ni rešitve.

A Magdaleni Feronovi je bil namenil mučno smrt na morišču.

In zaradi Žilete je sanjaril, kako jo hoče žrtvovati svoji poslednji nečisti želji.

— — — — — — — — — — — — — —

Franc I. je stopil iz svoje sobe in prekoračil prag velike dvorane, napolnjene z dvorjani; takrat pa je prišel La Šatenjre.

»No kaj je?« je vprašal kralj, skrivaje pod brezbrižnostjo obraza neizmerno zanimanje za novico.

»Preiskali smo vse, sir.«

»Oh, prokleto! Pa ni bilo ničesar?« je zarenčal kralj.

»Prebrskali smo hišo od vrha do tal, a nismo našli nikogar kakor... nevšečna najdba!... truplo nekega moškega, ki je ležalo pod stopnjicami, grdo truplo s prerezanim vratom...«

Kralj se je zdrznil ob spominu na prizor, ki so mu ga obudile te besede.

»Dobro!« je velel. »Mongomeri!«

»Evo me, sir!« je dejal gardni kapitan in prihitel bliže.

»Poslušajte...«

Franc I. je potegnil kapitana k oknu in mu začel dajati povelja s presekanim glasom:

»Vzemite sto umnih in zanesljivih mož in jih razdelite v toliko družb, kolikor je krčem v Fontenbloju. Sleherni teh čet odkažite eno krčmo; počakajte noči, drevi ob desetih pa dajte aretirati brez objasnil vsakega, kdor ni domačin in je dospel v Fontenblo po mojem prihodu — da veste — pa naj bo moški ali ženska...«

V gostilni Dravograd,
Maribor, Smetanova ulica 54 se toči prvovrstno štajersko vino liter 8 Din. Tudi biljard stoji na razpolago. Za obilen obisk se priporoča gostilničar. 2034

Iščem postrežnico
za 4 ure na dan. Javijo naj se v upravi Večernika od 8. do 10. ure predpoldne. U

Orehova jedrca
zdrava, približno 30 kg, zelo poceni na prodaj v tovarni bučnega olja Hochmüller, Maribor, Taborska ul. 7. 2022

Mornarske majice
od Din 9 naprej. Eksportna hiša »Luna« Maribor, Aleksandrova cesta. 1722

Učenca
sprejme trgovina Drago Rosina, Vetrinjska ul. 26. 2011

Več potnic
za obisk privatnih strank v Mariboru sprejmem. Naslov v upravi. 2036

Izgubil sem
včeraj med 15. in 16. uro v mestnem parku srebrno uro (brez verižice), ki kaže tudi datum. Najditelja prosim, da jo odda na policiji. 2035

Kupim polico,
visoko ca. 2.50 m, dolgo tudi ca. 2.50 m s predali, visokimi ca. 25 cm. Naslov v upravi lista. 1900

Vinotoč Makovec,
Vinski dol 175, otvorjen. Izvrstno vino, dober jabolčnik. Se priporočam za obilen obisk. 2007

Dražba lokala

v Stolni ulici št. 1 (sedaj trgovina z bonboni) se bo vršila **16. julija 1931 ob 15. uri popoldne** v Mariboru, Stolna ulica št. 1.

Pred dražbo je treba položiti 5000 Din kavcije. — Najmanjši ponudek znaša 1860 Din mesečno!

Štampilje T. SOKLIČ Maribor Aleksandrova 43

zastopniki se sprejmejo

Sedaj kupite

Crepne de chin
Crepne satin
Crepne georgette
Crepne mongole
Crepne faille
Crepne Jeanette
Crepne Suede
Georgette imprime
Marchisette
Foular, bemberg itd.

v najlepših modernih barvah in desenih najceneje pri

L. ORNIKU, MARIBOR

Koroška cesta 9. Plačilne olajšave!

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROŽOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.